

K R O N I K A

1971 metai

RESPUBLIKINĖ TARPŽINYBINĖ  
BIBLIOTEKŲ TARYBA

Fondų komplektavimo komisijos pirmininku patvirtintas ped. m. kand. S. Dubauskas.

**Spaudinių katalogavimo komisija** (pirm. ist. m. kand. V. Stonienė) posėdžiuose svarstė teorinius spaudinių aprašo klausimus, Centrinės techninės bibliotekos parengtą „Periodinių leidinių supaprastinto tvarkymo instrukciją“, Lietuvos TSR Valst. respublikinės bibliotekos parengtą spaudai leidinį „Spaudinių aprašas ir abėcėlinio katalogo sudarymas kaimo bibliotekose“.

**Bibliografinio darbo komisija** (pirm. S. Tomonis) nutarė bibliografinio darbo koordinaciniu centru respublikoje žemės ūkio tematika skaityti Respublikinę žemės ūkio mokslinę biblioteką vietoje žemės ūkio akademijos bibliotekos. Susitarta informacinį biuletenį „Naujoji žemės ūkio literatūra“ rengti Lietuvos TSR Valst. respublikinei bibliotekai kartu su Respublikine žemės ūkio moksline biblioteka ir leisti kaip priedą prie LTSR žemės ūkio ministerijos mėnesinio biuletenio „Žemės ūkio informacija“.

Apsvarstė doc. J. Basiulio parengtą bibliografinės terminologijos standarto vertimo į lietuvių k. projektą ir rekomendavo išleisti.

**Bibliotekų materialinės bazės ir mechanizavimo komisija** (pirm. A. Kanclevis) nagrinėjo respublikos mokslinių ir masinių bibliotekų mechanizavimo būklę. Medžiaga apsvairstyta RTBT plenumo. Plenumo nutarimas išsiuntinėtus žinybų vadovams.

**Metodinio darbo, kadry paruošimo ir kvalifikacijos kėlimo komisija** (pirm. P. Kizis) pasirūpino Tarptautinių Knygos metų emblemos klišės pagaminimu, jos išsiuntinėjimu laikraščių redakcijoms, tarpžinybinėms bibliotekų taryboms.

**Vaikų ir mokyklų bibliotekų komisija** (pirm. ped. m. kand. G. Raguotienė) papildė vaikų literatūros „aukso fondą“ naujais kūrniais (žr. „Bibliotekų darbas“, 1971, Nr. 4, p. 23—24).

**Fondų komplektavimo komisija** (pirm. ped. m. kand. S. Dubauskas) metų pradžioje suderino su įvairiomis žinybomis ir patvirtino pirmosios bibliotekų fondų komplektavimo mokslinės-praktinės konferencijos darbotvarkę.

Gruodžio mėn. komisija iš klausė keturių būsimos konferencijos sekcijų (mokslinių, techninių, vaikų ir masinių) pirmininkų informaciją apie pasirengimą konferencijai.

**Darbo su muzikine ir meno literatūra komisija** (Pirm. E. Juodis) parengė arti 50 lietuvių muzikologinės literatūros referatų tarptautiniam muzikinės literatūros referatyviniam žurnalui RILM. Koordinuota Lietuvos TSR Kompozitorių Sąjungos ir Lietuvos TSR respublikinės bibliotekos veikla. (Pirmoji organizuoja referatus, finansuoja jų vertimą į anglų k., antroji apipavidalina, redaguoja ir išsiunčia.)

Parengė Lietuvos muzikinių bibliotekų sąrašą visasąjunginiam muzikinių bibliotekų žinynei, kurį išleis V. Lenino

biblioteka, ir lietuviškos diskografijos sąrašą tarptautiniam diskografijų žinynei, kurį numato išleisti Tarptautinė muzikinių bibliotekų asociacija.

**Specialiųjų, mokslinių ir technių bibliotekų veiklos koordinavimo komisija** (pirm. J. Zujus) vedė darbą trijose ekspertų grupėse: komplektavimo, bibliografinio darbo ir tarpbibliotekinio abonentų. Įvyko trys plenariniai komisijos posėdžiai. Juose svarstyta užsienio literatūros komplektavimas didžiojoje respublikos bibliotekose, 1970 m. išleisti suvestiniai pramoninių zonų katalogai, respublikinio informacinio fondo teminis koordinacinis planas ir t. t.

**Bibliotekininkystės ir bibliografijos mokslo tiriamojo darbo koordinavimo komisija** (pirm. ist. m. kand. A. Miežinienė) parengė svarbiausių praktinio ir teorinio pobūdžio temų, kompleksiskai sprendinų įvairių žinybų bibliotekose, sąrašą ir išsiuntinėjo didžiosioms respublikos bibliotekoms.

VVU Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros studentų diplominiams ir kursiniams darbams pasiūlytos temos, turinčios svarbią reikšmę bibliotekų praktiniam darbui, kai kurių teorinių bibliotekininkystės klausimų sprendimui, pačios komisijos veiklai.

Rinktos žinios apie bibliotekininkystės, bibliografijos ir mokslinės informacijos klausimais apgintas bei ruošiamas daktarines bei kandidatines disertacijas, siekiant sudaryti išsamią disertantų ir jų sprendžiamų temų kartoteką.

Išanalizuotos respublikos mokslinių bibliotekų 1970 m. darbo ataskaitos.

Gegužės mėn. 28 d. RTBT kartu su TSRS Valstybine V. Lenino biblioteka surengė jos leidžiamą biuletinį „Библиотеки СССР“, o gruodžio mėn. 14 d. kartu su Visasąjungine užsienio literatūros biblioteka jos leidinio „Инфор-

мация о библиотечном деле и библиографии за рубежом“ aptarimą, kuriuose dalyvavo VVU Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros, mokslinių bibliotekų atstovai.

Įvyko eiliniai X ir XI RTBT plenumai. Svarstyta ir patvirtinta 1971 metų komisijų darbo planai, Visasąjunginio TBT XVI-ojo plenumo nutarimo apie darbininkijos aprūpinimą knyga eiga mūsų respublikoje, bibliografinės komisijos veikla, apžvelgta dauginimo-kopijavimo, mikrofilmavimo ir perdavimo priemonių panaudojimas respublikos bibliotekose ir informacinėse tarnybose.

*V. Vilkienė  
G. Tamošiūnaitė*

#### **Visasąjunginės mokslo tiriamojo darbo komisijos, tarybos**

TSRS Kultūros ministerijos 1971 m. lapkričio 1 d. įsakymu Nr. 57/4 sudaryta prie TSRS Kultūros ministerijos Koordinacinė bibliotekininkystės ir bibliografijos mokslo tiriamojo darbo taryba. Tarybos sudėtyje doc. L. Vladimirovas ir Lietuvos TSR respublikinės bibliotekos direktoriaus pavaduotoja V. Vilkienė.

Gruodžio 16 d. doc. L. Vladimirovas dalyvavo Visasąjunginės tarybos „Bibliotekininkystės bendrateorinės ir jos istorijos problemos“ darbe.

Lietuvos TSR Valstybinės respublikinės bibliotekos muzikinio skyriaus vedėjas S. E. Juodis paskirtas TSRS Kultūros ministerijos muzikinių fondų komisijos fonotekų sekcijos pirmininku.

#### **Ryšiai su užsieniu**

Balandžio 27—28 d. Vilniuje lankėsi UNESCO bibliotekų dokumentacijos ir

archyvų skyriaus direktorius Karlosas Viktoras Penna. Svečias domėjosi Tarybų Lietuvos kultūros ir ypač bibliotekinininkystės pasiekimais. Susitiko su LTSR Kultūros ministro pavaduotoju V. Jakeičiu, Vilniaus V. Kapsuko universiteto prorektoriumi B. Sudavičium, Istorijos fakulteto dekanu doc. K. Sinkevičium, Bibliotekinininkystės ir mokslinės informacijos katedros vedėju doc. L. Vladimirovu, mokslinių bibliotekų atsakingais darbuotojais.

Gegužės mėn. lankėsi Vokietijos Demokratinės respublikos Valstybinės bibliotekos Berlyne direktoriaus pavaduotoja, Vokietijos Demokratinės respublikos Baltistų komiteto narė Fridhilda Krauzė. Ji susipažino su respublikos mokslinių bibliotekų darbu, LTSR Mokslių akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institute susitiko su mūsų respublikos baltistais, universitete skaitė paskaitą apie istorinius Pabaltijo bibliotekų ir Vokietijos Demokratinės respublikos Valstybinės bibliotekos ryšius. Susitarta dėl Vokietijos Demokratinės respublikos ir Lietuvos TSR bibliotekų bendradarbiavimo.

Rugpiūčio mėn. Vilniaus Valst. V. Kapsuko universiteto mokslinėje bibliotekoje lankėsi E. Eimaitytė-Kačinskienė, 1939—1944 metais dirbusi universiteto bibliotekoje direktoriaus pavaduotoja. Viešnia pasidalijo prisiminimais bei papasakojo apie savo darbą Kongreso bibliotekoje (JAV).

Rugsėjo 22—25 d. Lietuvos TSR knygų rūmuose viešėjo Bulgarijos nacionalinės Kirilo ir Metodijaus bibliotekos Nacionalinės retrospektyvinės bibliografijos sektoriaus vedėjas V. V. Kovačiovas. Svečias išsamiai susipažino su Lietuvos TSR Knygų rūmų Ikitarybinės spaudos bibliografijos skyriaus darbu, lankėsi Vilniaus m. mokslinėse bibliotekose.

Rugpiūčio 30—rugsėjo 4 d. Tarptautinės bibliotekinių asociacijų federacijos (IFLA) Generalinės tarybos 37-oje sesijoje, kuri vyko Anglijoje, Liverpulyje, dalyvavo doc. L. Vladimirovas ir doc. K. Sinkevičius. Doc. L. Vladimirovas skaitė pranešimą „Mokslinių bibliotekinių kadryų rengimas Tarybų Sąjungoje“, doc. K. Sinkevičius pasisakė diskusijoje svarstant universiteto bibliotekų darbą.

Rugsėjo mėn. Vilniaus Valst. V. Kapsuko universiteto mokslinės bibliotekos direktorius, filol. m. kand. J. Tornau lankėsi Austrijoje, domėjosi bibliotekų darbo organizacija.

Spalio 5—6 d. doc. G. Ragutienė lankėsi Slovakijos Socialistinėje respublikoje (Moravanuose, netoli Peštanų), kur vykusioje mergaičių lektūros konferencijoje-seminare skaitė pranešimą „Mergaitėms skirta literatūra Lietuvoje“.

Lapkričio 18 d. doc. K. Sinkevičius Prahos universiteto teorinėje konferencijoje skaitė pranešimą „Bibliotekinininkų rengimo Vilniaus Valstybiniame V. Kapsuko universitete naujojo mokymo plano koncepcija“.

Spalio—lapkričio mėn. Lietuvos TSR Valst. respublikinės bibliotekos direktoriaus pavaduotojas A. Lukošius kartu su ist. m. daktaru M. Juču Svedijos archyvuose ir bibliotekose rinko liuanistinę medžiagą.

*V. Vilkienė*

**Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto bibliotekinininkystės ir mokslinės informacijos katedra**

Birželio 8 d. katedros vyr. dėstytojas V. Urbonas Leningrado N. K. Krupskajos Kultūros instituto Mokslinėje tary-

boje apgynė disertaciją „Spaudinių mikrokopijų fondai ir jų kompleksavimo perspektyvos Lietuvos TSR bibliotekose“ pedagogikos mokslų kandidato laipsniui įgyti. Mokslinis vadovas — ist. m. kand. doc. V. F. Sacharovas, mokslinis konsultantas — ist. m. kand. doc. L. Vladimirovas.

Gegužės 19 d. Aukščiausioji atestacinė komisija pripažino mokslinį docento vardą J. Basiuliui, o birželio mėn.— Z. Zaveckienei.

Birželio 24—25 d. įvyko katedros organizuota mokslinė konferencija „Biblioteka ir ateitis“ (bibliotekinio, bibliografinio ir informacinio darbo vystymosi prognozė). Pranešimus skaitė doc. L. Vladimirovas „Bibliotekų ir informacijos tarnybų vystymosi tendencijos“, A. Kancleris „Biblioteka kaip informacinė mikrosistema“, doc. K. Sinkevičius „Bibliotekinių ir informatorių rengimo perspektyvos“, V. Urbonas „Spaudinių mikrokopijų kompleksavimo ir panaudojimo aptarnaujant skaitytojus poreikis“, doc. Z. Zaveckienė — „Mokslinės informacijos humanitarinių mokslų srityje perspektyvos“, doc. J. Basiulis „Informavimo apie užsienio literatūrą būklė ir perspektyvos“.

Gruodžio 24 d. įvyko katedros dėstytojų susitikimas su rinkinio „Книга. Исследования и материалы“ redakcijos atstovu G. P. Gricajumi.

Katedros kolektyvas įsijungė į mokslinės techninės informacijos sistemos sukūrimo mūsų respublikoje problemos sprendimą. Rugpiūčio 1 d. buvo sudaryta katedros ūkiskaitinė sutartis su Lietuvos Mokslinės techninės informacijos ir techninės ekonominės analizės mokslinio tyrimo institutu, pagal kurią katedros nariai pradėjo nagrinėti temą „Mokslinės-techninės informacijos surinkimo, paieškų, apdorojimo ir paskleidimo sistemos, pagrįstos mašininų me-

todų panaudojimu, Lietuvos TSR paruošimas“. Gruodžio mėn. pabaigoje institutui buvo įteikta 152 psl. ataskaita su brėžiniais, diagramomis bei bibliografija, pavadinta „Operatyvios mokslinės-techninės informacijos perdavimo tarp Informacijos instituto ir pirminių informacijos organų modelio paruošimas Lietuvos TSR“.

Vasario 14 d. doc. K. Sinkevičius Knygos dienoje Vilkaviškyje skaitė pranešimą „Biblioteka ir jos skaitytojas“.

Birželio 18 d. doc. K. Sinkevičius dalyvavo ir pasisakė Lietuvos Mokslinės techninės informacijos ir techninės ekonominės analizės mokslinio tyrimo instituto surengtoje referatyviniame žurnalui „Информатика“ apsarvstyti konferencijoje, kuri įvyko Kaune.

Rugsėjo mėn. Respublikiniame Kultūros skyrių vedėjų pasitarime doc. K. Sinkevičius skaitė pranešimą „Masinių bibliotekų vystymosi perspektyvos“.

Spalio mėn. 14 d. Respublikiniame Kultūros namų darbuotojų pasitarime doc. K. Sinkevičius skaitė pranešimą „Mokslų tiriamojo darbo metodika“.

Lapkričio 20 d. doc. L. Vladimirovas dalyvavo ir pasisakė Raseinių rajoninės bibliotekos 50-čio jubiliejaus minėjime.

Gruodžio mėn. RTBT bibliografinio darbo komisijos posėdyje doc. J. Basiulis skaitė pranešimą tema: „Bibliografinės terminologijos standartizacija“.

Sausio 18—20 d. Katedros vedėjas doc. L. Vladimirovas Rygoje susitiko su bibliotekine visuomene, nušvietė kultūros-švietimo darbą, knygų leidybą, bibliotekų, bibliografijos bei mokslinės informacijos vystymąsi JAV, pasidalino

patyrimu, sukauptu SNO Dago Hamaršeldo bibliotekoje.

Kovo 1—4 d. doc. L. Vladimirovas lankėsi Estijoje, kur kalbėjo per radiją ir televiziją, susitiko su Talino mokslinės-techninės bibliotekos darbuotojais, Talino pedagoginio instituto bibliotekininkystės katedros, Tartu universiteto dėstytojais, dalijosi su jais savo patyrimu bibliotekininkystėje bei mintimis apie bibliotekinio darbo vystymąsi.

Balandžio 20 d. doc. L. Vladimirovas Leningrado N. K. Krupskajos Kultūros instituto išplėstinėje Mokslinėje Taryboje skaitė pranešimą „Pagrindinės JAV bibliotekų ir bibliotekininkystės vystymosi tendencijos“.

Rugsėjo mėn. Zelenogorske (prie Leningrado) vykusiamе Visasąjunginiame dokumentalistų pasitarime vyr. dėst. A. Kancleris skaitė paskaitą „Informacijos perdavimo metodai ir priemonės“

Lapkričio 23—25 d. doc. V. Zukas, studentai J. Juodikytė ir D. Kaunas dalyvavo Talino E. Vildės pedagoginio instituto SMD konferencijoje. Doc. V. Zukas skaitė pranešimą apie istorinius lietuvių ir estų kultūrinius ryšius, studentė J. Juodikytė — lietuvių spaudos atsiliepiamų apie 1937 m. estų dailės parodą Kaune apžvalgą, o D. Kaunas — apie lietuvių spaudos draudimą.

### **Vilniaus kultūros mokykla**

Vilniaus kultūros mokykla per visą egzistavimo laiką parengė 1723 bibliotekininkus (834 dieniniame ir 889 neakivaizdiniame skyriuje). 1971 metų laidoje buvo 40 dieninio ir 55 neakivaizdinio skyriaus diplomantai.

Išleista M. Karpavičienės metodinė priemonė „Moksleivis ir knyga“, kuri įtraukta į „Informatikos pagrindų“ pro-

gramų specialiosioms vidurinėms mokykloms.

*M. Karpavičienė*

### **Kapsuko kultūros mokykla**

Per penkmetį mokykla išleido 3 bibliotekininkų laidas, viso 82 absolventus. 1971/2 m. m. mokėsi 27 būsimos bibliotekininkės.

Mokyklos biblioteka turi 12,8 tūkst., bibliotekininkystės kabinetą — 3 tūkst. knygų.

Bibliotekininkystės kabineto vedėja dėstytoja Aldona Rutkauskienė paruošė referatą tema „Bibliografinių-bibliotekinių žinių propaganda Kapsuko kultūros mokykloje“.

*K. Vilkas*

### **Rokiškio kultūros mokykla**

Mokyklą baigė 36 moksleiviai, jų tarpe 23 bibliotekininkai. Tai antroji mokyklos paruoštų jaunųjų specialistų laida.

*E. Sinkevičienė*

### **Lietuvos TSR valstybinė respublikinė biblioteka**

1971 m. sausio 1 d. įkurta informacinė tarnyba Lietuvos TSR Ministrų Taryboje. Nuo 1970 m. informacinė tarnyba veikia Lietuvos TSR Kultūros ministerijoje. Rankraštynas, iki tol priklausęs Lituanistikos skyriui, perorganizuotas į savarankišką skyrių. Skyriaus vedėjas — filol. m. kand. S. Skrodenis. Likviduotas universalaus pobūdžio abonementas. Jo vietoje įkurtas meno ir muzikinės literatūros abonementas. Einašiosios periodikos skaitykla perorganizuota į periodikos skaityklą, aptarnaujančią skaitytojus einamąja ir pagrindinėje saugykloje saugoma periodika. Šalia suaugusių vasaros skaityklos, veikiančios birželio—rugpiūčio mėnesiais

Palangoje, atsidarė 28 vietų vaikų va-saros skaitykla.

Užregistruota 37,8 tūkst. skaitytojų, iš jų — 31,3% mokslo darbuotojų ir specialistų su aukštoju išsimokslinimu, 52,6% besimokančiųjų aukštosiose ir vidurinėse mokyklose. Bibliotekoje skaitė 1 akademikas, 6 profesoriai, 199 docen-tai, 21 mokslo daktaras, 501 mokslo kandidatas ir 314 aspirantų. Skaitytojai apsilankė 455 tūkst. kartų ir paėmė 1328,5 tūkst. įvairių mokslo šakų lite-ratūros.

Fonduose buvo saugoma 305,2 tūkst. bibliotekinių arba 4996,3 tūkst. spaudos vienetų.

32 užsienio šalyse biblioteka turėjo 139 partnerius. Keistasi spaudiniais su 65 respublikos ir 55 Sąjungos bibliote-komis.

Muzikinės literatūros skyrius paren-gė 300 pavadinimų dubletinių gaidų lie-tuvių kalba sąrašą anglų kalba, kurį iš-siuntė užsienio partneriams.

Igyta geografo P. Sinkūno, istoriko J. Avižonio palikimai bei kiti rankra-ščiai, iš viso 8509 lapai, vertinga pasau-lio meno muziejų 35 leidinių kolekcija, išleista 1968—1969 m. Italijoje. Iš M. Saltykovo-Sčedrino bibliotekos įgijo K. Monteskje raštų šešiatomį, paties au-toriaus peržiūrėtą, pataisytą, žymiai pa-pildytą ir išleistą 1759—1760 m. Ams-terdame—Leipcige.

Aptarnavo 575 abonentus tarpbiblio-tekinio abonemento keliu ir išdavė 7,5 tūkst. literatūros, palaiškė TBA ry-šius su 203 Sąjungos ir respublikos, 27 užsienio bibliotekomis. Surengė 494 pa-rodas, 278 žodinius renginius, suteikė skaitytojams 23,2 tūkst. bibliografinių informacijų.

Išleido 21 leidinį 175,13 sp. l. apim-ties, 122,6 tūkst. egz. tiražu, tame tarpe E. Kacevičiūtės „Kai kurie kaimo skai-tytojų interesai“ (7,35 sp. l., 3000 egz.

tiražu), kuriame išanalizuota knygos reikšmė kaimo skaitytojui ir knygos pa-naudojimo galimybės, išaiškinti fakto-riai, turį įtakos kaimo gyventojų skaity-mui, išnagrinėtos atskiros skaitytojų grupės ir jų skaitymas, skaitymo cha-rakteris.

Parengta spaudai filol. m. kand. Skro-denio knyga „Kalbininko Kazimiero Jauniaus rankraštinis palikimas, kata-logas ir publikacijos“ (20 sp. l., 2000 egz. tiražu). Tai analizinis K. Jau-niaus rankraštinio palikimo, esančio LTSR valst. respublikinėje, Lietuvos TSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros instituto bibliotekos, VVU Mokslinės bibliotekos rankraštynuose bei Lietuvos TSR centriniam valstybiniame istori-niame archyve, bibliografinis aprašymas. Knygoje pateikta K. Jauniaus korespon-dencija (jo ir jam rašyti laiškai), pa-rengti Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinio bendradarbio K. Eig-mino. Publikuojama K. Jauniaus su-rinktoji tautosaka su plačiu S. Skrode-nio straipsniu „K. Jaunius ir tautosaka“. Be to, skelbiami trys (iš penkių) K. Jauniaus finų-ugrų-baltų kalbų eti-mologiniai žodynėliai su Lietuvių kal-bos ir literatūros instituto mokslinio bendradarbio, filol. m. kand. S. Kara-liūno straipsniu.

\*

Sausio 7—8 d. Utenoje surengė res-publikinį rajoninių bibliotekų skaityklų vedėjų seminarą apie diskotekų darbą; gegužės 5—7 d. Vilniuje sukvietė respublikinį rajoninių ir zoninių meto-dinių centrų vadovų seminarą-pasitari-mą, kuriame nagrinėta TSKP XXIV-ojo suvažiavimo medžiagos propaganda bibliotekose; birželio 1—3 d. Anykš-čiuose surengė respublikinį seminarą masinių bibliotekų bibliografiniam dar-bui nagrinėti; rugpiūčio 24—31 d. su-

kvietė Respublikinį masinių bibliotekų darbuotojų seminarą-stovyklą Giruliuose; lapkričio 18—19 d. respublikinį vaikų bibliotekų darbuotojų seminarą svarbiausiems darbams penkmetyje aptarti.

Visasąjunginiame kūrybinių darbuotojų kvalifikacijos kėlimo institute prie TSRS Kultūros ministerijos Maskvoje studijavo direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams A. Lukošūnas, Mokslinio metodinio skyriaus vyr. redaktorė J. Zonytė, Vaikų literatūros skyriaus vyriausioji bibliotekininkė D. Levickaitė, Mokslinio metodinio skyriaus vedėjas P. Kizis, Muzikinės literatūros skyriaus vedėjas E. Juodis.

Visasąjunginėje užsienio literatūros bibliotekoje stažavosi Užsienio literatūros skyriaus vyriausioji bibliotekininkė E. Grineckaitė, Jaunimo bibliotekoje Maskvoje — Mokslinio metodinio skyriaus vyr. redaktorė R. Bubelienė.

Visasąjunginiame kūrybinių darbuotojų kvalifikacijos kėlimo institute prie TSRS Kultūros ministerijos skaitė pranešimus:

Kovo 17 d. vyriausioji bibliografė D. Levickaitė — „Bibliografijos panaudojimo Lietuvos TSR bibliotekose studijavimo formos ir metodai“; spalio mėn. Muzikinio skyriaus vedėjas E. Juodis — „Diskotekų darbo problemas Lietuvos TSR“

Gegužės 10 d. Vaikų literatūros skyriaus vedėja S. Dubčianskienė Visasąjunginiame respublikinių bibliotekų darbuotojų pasitarime Maskvoje skaitė pranešimą „Metodinio darbo organizacija aptarnaujant skaitytojus vaikus Lietuvos TSR“.

Gegužės 10—16 d. d. vyriausiasis bibliografas A. Kubilas dalyvavo TSRS

Kultūros ministerijos surengtoje konferencijoje kaimų bibliotekų statybos klausimais ir skaitė pranešimą „Lietuvos TSR kaimo bibliotekų statyba ir jų interjeras“.

Spalio 29—lapkričio 11 d. d. vyriausioji bibliografė V. Žiziūnaitė dalyvavo informatikų dokumentalistų seminare Leningrade.

Baigė Leningrado N. Krupskajos kultūros instituto neakivaizdinę aspirantūrą ir įteikė disertaciją „Socialinės psichologinės poezijos propagandos kaimo jaunimo tarpe šaknys“ pedagogikos m. kandidato laipsniui gauti Mokslinio metodinio skyriaus vyriausioji bibliotekininkė L. Kastanauskaitė.

Į Leningrado N. Krupskajos Kultūros instituto stacionarinę aspirantūrą įstojo Bibliografijos-informacijos skyriaus vyr. bibliografė A. Matulaitytė.

1971 metais retų knygų skyriuje lankėsi ist. m. kand., Valstybinės užsienio literatūros bibliotekos darbuotojas V. Agrikomenskij ir domėjosi senąja lenkų knyga, spausdinta Rusijoje, ist. filol. m. kand., Grodno ped. instituto katedros vedėjas V. Semiglazovas domėjosi jėzuitų ordino ir invizicijos veikla Baltarusijoje, N. Krupskajos kultūros instituto dėstytojas A. Ščetkovskij — senąja rusų knyga.

*V. Vilkienė*

### **Vilniaus V. Kapsuko universiteto mokslinė biblioteka**

Gegužės 18 d. Mokslinės bibliotekos Bibliografijos skyriaus vedėja S. Matulaitytė LTSR Mokslų akademijoje apgyrynė istorijos mokslų kandidato disertaciją tema „Astronomijos dėstymas ir

kosmologinės pažiūros senajame Vilniaus universitete (XVIII a. II-oji — XIX a. pradžia)“. Disertantė išaiškino daug iki šiol nežinomų faktų. Darbe taip pat trumpai apibūdinama astronomijos dėstymas universitete XVI—XVIII a., lietuvių liaudies kosmologinės pažiūros, atsispindinčios liaudies mene.

Biblioteka keičiasi leidiniais su 590 TSRS ir užsienio šalių įstaigų. Į bibliotekos fondus įsiliejo Amerikos lietuvių bibliotekos jubiliejaus proga padovanota knygų kolekcija (605 egz.). Buvęs universiteto auklėtinis J. Gelaževičius padovanojo bibliotekai 3576 knygas ir periodinius leidinius. Knygas bibliotekai padovanojo D. Judelevičius, V. Skuodis, J. Kirlys, J. Narvydas ir kt., pradėta perimti prof. J. Lebedžio kolekcija. Viso mainais ir dovanomis gauta 10019 egz. knygų ir periodinių leidinių.

Rankraščių skyrius daugiausiai papildė universiteto dėstytojų ir auklėtinių rankraščiais, nuotraukomis. Pažymėtina didelė prof. Z. Zemaičio nuotraukų kolekcija, prof. M. Remerio dienoraščiai, V. Dubo paskaitų konspektai, nuotraukų kolekcija ir publikuotų veikalų rankraščiai. Vertingos medžiagos padovanojo kraštotyrininkai. Tai XIV a. pergamente rašyta biblija, dalis spaustuvininko M. Jankaus archyvo, Lietuvos rašytojų, menininkų laišakai ir nuotraukos.

Bibliotekoje įkurtas Grafikos kabinetas. Jame yra 11266 egz. grafikos darbų (eksklibrisų ir estampų). Darbai gaunami ne tik iš Lietuvoje gyvenančių dailininkų, bet ir iš užsienio lietuvių: T. Valiaus (10), Z. Mikšio (141), R. Viesulo (2) ir kt.

Balandžio 25 d. Komplektavimo skyriaus vedėja J. Juknienė dalyvavo Latvijos universiteto mokslinės bibliotekos

suorganizuotoje konferencijoje literatūros apskaitos klausimais.

Gegužės 6 d. metodinio kabineto vedėjas V. Gudaitis dalyvavo Leningrado zonos aukštųjų mokyklų bibliotekų mokslinėje praktinėje konferencijoje „DMO bibliotekose“.

Rugpiūčio 18—24 d. Bibliografijos skyriaus vedėja S. Matulaiytė dalyvavo XIII Tarptautiniame istorikų kongrese Maskvoje. Rugpiūčio 26—28 d.— Tarptautiniame J. Keplerio simpoziume Leningrade.

Rugsėjo 10—24 d. Metodinio skyriaus vedėjas V. Gudaitis dalyvavo visąjunginiame aukštųjų mokyklų bibliotekų metodinių centrų metodistų seminare Leningrade, rugsėjo 28—spalio 2 d.— Pirmojoje visąsąjunginėje tarpžinybinėje konferencijoje „DMO bibliotekose“ Maskvoje.

Knygų tvarkymo skyriaus redaktorė I. Jurevičienė ir SNO skaityklos darbuotoja B. Staškinaitė domėjosi SNO fondu tvarkymu Leningrado universiteto ir Kijevo Mokslų Akademijos bibliotekose.

V. Gudaitis

### Lietuvos TSR Mokslų akademijos centrinė biblioteka

Centrinė biblioteka (su 2 filialais) aptarnavo 4566 skaitytojus (51,5% Mokslų akademijos darbuotojai), kuriems išduota 436253 vienetai literatūros (iš jų 155598 vienetai užsienio kalbomis). Bibliotekos fondai buvo papildyti 80838 vienetais spaudinių, iš jų 20777 sp. vienetai užsienio literatūros. 47,6% užsienio literatūros įsigyta mainais. Atskaitiniais metais biblioteka keitėsi įvairiais leidiniais su 43 užsienio šalių 622 bibliotekomis bei mokslo įstaigomis. Iš TSRS bibliotekų mainais gauta 2207 sp. vienetai, išsiųsta — 3080 vienetų. Rankraščių skyrius įsigijo 500

saugojimo vienetų rankraščių. Be to, bibliotekos fondai papildyti 591 mikrofilmų tū leidinių, kurių ji iki šiol neturėjo. 1972 m. sausio 1 d. bibliotekos fonduose buvo 2 mln. 148,6 tūkst. vienetų įvairių spaudinių.

Informuojant skaitytojus apie naujai gautas knygas, surengtos 53 ekspozicijos Centrinėje bibliotekoje ir 104 filialuose (viso eksponuota 58545 leidiniai), buvo leidžiamas mėnesinis informacinis biuletenis „Naujos užsienio knygos Lietuvos TSR bibliotekose“, siuntinėjama naujai gautų leidinių sąrašai mokslo įstaigoms bei atskiriems mokslininkams pagal mokslinės jų veiklos profilį. Be to, biblioteka dalyvavo TSRS bibliotekų leidžiamuose suvestiniuose užsienio literatūros kataloguose, bendradarbiavo su lenkų literatūros bibliografijos sudarytojais, rinko lituanistinę medžiagą iš liaudies demokratijos šalių periodinių leidinių Lietuvos TSR Knygų rūmų leidžiamam „Lituanistikos metraščiui“.

Surengė 8 temines parodas: „TSKP XXIV suvažiavimą pasitinkant“, „TSKP XXIV suvažiavimas“, „Lietuvos TSR Mokslų akademijai — 30 metų“, „Paryžiaus Proletarinei revoliucijai — 100 metų“, „Tarybų Lietuvos mokslininkų tarptautiniai ryšiai“, „Genetika“, „Profesorius Vincas Čepinskis“, „Lietuvos miestų vaizdai“. Be to, atnaujintos bei papildytos nauja medžiaga dvi ankstesnės parodos: „Lenininių idėjų triumfas Lietuvoje“ ir „Lietuvos TSR Mokslų akademijos leidiniai“.

Mokslinis darbas buvo dirbamas 5 kryptimis: 1) problemos „Mokslų istorija Lietuvoje“ teminių bibliografijų sudarymas, 2) Lietuvos TSR knygos istorijos tyrinėjimas, 3) Lietuvos mokslo ir kultūros istorijos rašytinių šaltinių tyrimas bei aprašymas, 4) bibliotekininkystės ir bibliografijos teorija bei praktika, 5) lietuvių periodikos analizinė bibliografija.

Išleisti 4 leidiniai (91,69 sp. l.): „Lietuvių kalbotyra, 1965—1968“ (biblio-

grafinė rodyklė, sudarė O. Kriukelienė ir E. Stankevičienė), „Lietuvos TSR mokslininkų disertacijos, 1945—1968“ (bibliografija, Z. Petrauskienė ir P. Valantėlienė), „Lietuvos botanikos bibliografija, 1800—1965“ (S. Sapiraitė), „Lietuvos TSR Mokslų akademijos leidinių bibliografija, 1969“ (A. Ubeikaitė).

Užbaigti ir atiduoti spausdinti du darbai: E. Laucevičiaus studija „Knygų iršiškai Lietuvoje XVI—XVIII a.“, R. Jaso ir L. Truskos publikacija „Gyventojų surašymas Didžiojoje Lietuvos kunigaikštystėje 1970 m.“

Toliau buvo tiriami ir aprašomi rankraščiai. Aprašyta 6241 saugojimo vienetas. Užbaigti tvarkyti Vilniaus vyskupijos kapitulos, Vilniaus lietuvių draugijos „Rūta“, A. Sapokos, A. Vaitkevičiaus ir kt. fondai. Be Lietuvos mokslininkų, rankraštyno fondais domėjosi ir juos studijavo 9 Lenkijos Liaudies respublikos mokslo darbuotojai.

Lietuvos TSR nacionalinei bibliografijai analiziniu būdu buvo aprašoma 1898—1903 m. periodika (bibliografuotos 1139 pozicijos).

Bibliotekos darbuotojai išleido dvi knygas (A. Ivaškevičiaus — „Kazimieras Semenavičius ir jo knyga „Didysis artilerijos menas“, R. Jaso — „Lietuvos metraštis arba Bychovco kronika“, vertimas, įvadas ir komentarai), paskelbė bei įteikė spaudai 17 straipsnių. Trys bibliotekos darbuotojai dalyvavo tradicinėje Pabaltijo akademijų bibliotekų konferencijoje „Bibliopolis-4“, A. Ivaškevičius skaitė pranešimą „Knygos kelias Pabaltijo mokslų akademijų bibliotekose“.

Centrinės bibliotekos darba tikrino Bibliotekinės tarybos prie TSRS Mokslų akademijos Prezidiumo, o taip pat Lietuvos TSR Mokslų akademijos Prezidiumo komisijos. Bibliotekos veikla buvo aptarta Lietuvos TSR MA Prezi-

diumo posėdyje ir patikslintos tolesnės jos darbo kryptys bei perspektyvos.

*J. Marcinkevičius  
I. Galvydis*

### **Lietuvos TSR knygų rūmai**

Lietuvos TSR knygų rūmų parengtas bibliografinis leidinys „Lietuvos TSR bibliografija. Serija A. Knygos lietuvių kalba. T. 1. 1547—1861“ (iš spaudos išėjo 1969 m.) 1971 m. pažymėtas Lietuvos TSR respublikine premija.

Visasąjunginių knygų rūmų pasiūlymu Lietuvos TSR knygų rūmai raštu kreipėsi į 10 autonominių respublikų bibliotekų, prašydami užmegzti ryšius, pasikeičiant medžiaga apie respubliką. Į kreipimąsi atsiliepė Cečėnų Ingušijos, Komi ir Jakutijos autonominių respublikų bibliotekos. Iš Jakutijos gauta taip pat vertingų lituanistinės medžiagos kortelių.

1971 m. birželio 29—liepos 2 d. Lietuvos TSR knygų rūmuose viešėjo grupė Latvijos ir Estijos knygų rūmų darbuotojų, kurie domėjosi Lietuvos TSR knygų rūmų spaudos statistikos ir „Tarybinės lituanikos metraščio“ redakcijos darbu. Svečių buvimo Rūmuose metu įvyko du tarprespublikiniai gamybiniai pasitarimai, kuriuose apsvarstyti spaudos statistikos, lituanikos, letikos bei estonikos rinkimo koordinacijos klausimai. 1971 m. rugsėjo 29—spalio 3 dienomis 15 Lietuvos TSR knygų rūmų darbuotojų lankėsi Latvijos ir Estijos TSR knygų rūmuose, dalinosi darbo patirtimi.

1971 m. spalio 12—15 d. Visasąjunginiuose knygų rūmuose Maskvoje įvyko XVIII respublikinių knygų rūmų direktorių suvažiavimas, kuriame buvo apsvarstyti valstybinės bibliografijos respublikinių organų tobulinimo, mokslinio darbo organizavimo klausimai, aptartas Visasąjunginių knygų rūmų

mokslo tiriamasis darbas. Suvažiavime dalyvavo Lietuvos TSR knygų rūmų direktorius A. Ulpis, direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams I. Jurevičiūtė ir skyriaus vedėja E. Urniežiūtė.

1971 m. gruodžio 6—10 d. Visasąjunginiuose knygų rūmuose Maskvoje įvyko literatūros klasifikavimo valstybinės bibliografijos organuose seminaras, kuriame dalyvavo Lietuvos TSR knygų rūmų skyrių vedėjos E. Urniežiūtė ir A. Girdžiuvienė.

*A. Bartninkas*

### **Valstybinė mokslinė medicinos biblioteka**

Išleido penktąjį „Lietuviškosios medicininės literatūros“ tomą, kuris apima 1967—1969 metais spausdintus medicinos leidinius. (68 sp. l.). Įteiktas spaudai bibliografinis leidinys „Kasos anatomija, fiziologija ir patologija“ T. 2. (50 sp. l.).

Išėjo instrukcinės medžiagos rinkinys „Medicinos bibliotekos darbuotojo vadovas“.

Lapkričio mėn. prie Vilniaus m. klinikinės ligoninės pradėjo veikti Valstybinės mokslinės medicinos bibliotekos filialas. Jo fonduose yra 7 tūkstančiai egz. mokslinės medicininės literatūros. Filialas aptarnauja specialia literatūra ne tik ligoninės darbuotojus, bet ir VVU Medicinos fakulteto Akušerijos-ginekologijos, Vaikų ligų, Hospitalinės terapijos ir kitų katedrų, kurios bazuojasi ligoninėje, mokslo darbuotojus. Ateityje numatoma aptarnauti ir kitų medicinos įstaigų, išsidėsčiusių tame rajone, darbuotojus.

Liepos 19—22 d. d. Charkove įvyko visasąjunginis respublikinių ir sritinių medicinos bibliotekų pasitarimas tema „Kaimo vietovėse dirbančių medicinos darbuotojų bibliotekinis-bibliografinis ir informacinis aptarnavimas“. Pasitarime dalyvavo ir Valstybinės mokslinės medicinos bibliotekos atstovai.

Lapkričio 9—12 d. Visasąjunginis mokslo-tyrimo medicinos ir medicininės-techninės informacijos institutas surengė Maskvoje Respublikinių medicinos ir medicininės-techninės informacijos skyrių vadovų ir Respublikinių mokslinių medicinos bibliotekų direktorių pasitarimą-seminarą, kuriame buvo nagrinėjamas informacijos skyrių ir medicinos bibliotekų darbo koordinavimas ir kooperavimas, jų vieta medicininės informacijos sistemoje. Mūsų respublikai pasitarime atstovavo RMMTIS vadovas V. Gutauskas ir bibliotekos direktorė S. Liudkevičienė. V. Gutauskas skaitė pranešimą apie medicininės informacijos būklę Lietuvos TSR.

Gruodžio 13—15 d. Maskvoje suruoštoje konferencijoje mokslinės-medicininės informacijos tobulinimo klausimais sveikatos apsaugos sistemoje dalyvavo Valstybinės mokslinės medicinos bibliotekos direktoriaus pavaduotoja N. Vėgelytė ir RMMTIS darbuotojos I. Bartašienė ir J. Adomaitienė.

Pasidalyti darbo patyrimu į Valstybinę mokslinę medicinos biblioteką buvo atvykę Moldavijos Respublikinės mokslinės ir Poltavos sritinės medicinos bibliotekų darbuotojos. Valstybinės mokslinės medicinos bibliotekos atstovai tuo pačiu tikslu lankėsi Kazachijos ir Kirgizijos Respublikinėse mokslinėse medicinos bibliotekose.

*N. Vėgelytė*

### **Respublikinė žemės ūkio mokslinė biblioteka**

Kovo 11 d. mokslinėje konferencijoje Maskvoje Centrinės žemės ūkio mokslinės bibliotekos 40-čiui pažymėti dalyvavo bibliotekos vedėjas E. Vidmantas ir jo pavaduotoja S. Lileikytė.

Birželio 22—25 d. d. Panevėžyje vyko žemės ūkio technikumų ir tarybinių

ūkių technikumų bibliotekų darbuotojų seminaras. Seminare apsvarstytas „Specialiosios vidurinės mokyklos biblioteki inko vadovo“ (instruktyvinės medžiagos rinkinio) projektas.

Lapkričio 30—gruodžio 2 d. Visasąjunginė Lenino ordino žemės ūkio akademijos Centrinė žemės ūkio mokslinė biblioteka organizavo Maskvoje visasąjunginį mokslinių žemės ūkio bibliotekų darbuotojų pasitarimą. Jame dalyvavo bibliotekos vedėjas E. Vidmantas ir metodistė L. Poškutė. Apie „Lietuvos TSR žemės ūkio bibliotekų vystymosi perspektyvas“ kalbėjo bibliotekos vedėjas E. Vidmantas.

Gruodžio 23—24 d. Raudondvaryje vyko respublikos žemės ūkio mokslinio tyrimo institutų informacijos ir propagandos skyrių ir bibliotekų darbuotojų seminaras. Jame pranešimą „Žemės ūkio mokslinio tyrimo institutų mokslinės informacijos ir propagandos skyrių bei bibliotekų uždaviniai“ skaitė bibliotekos vedėjas E. Vidmantas.

*L. Poškutė*

### **Kauno viešojoji biblioteka**

Bibliotekos spaudinių fondas Viešojoje bibliotekoje padidėjo 140887 egz. Metų pabaigoje biblioteka turėjo 2170687 egz. spaudinių. Gavo du privalomuosius spaudinių egzempliorius, įsigijo nemaža užsienio literatūros, prenumeravo 2000 pavadinimų periodinių leidinių. Litanistinės literatūros fonde buvo daugiau kaip pusė milijono egz. spaudinių, muzikinės literatūros skyriuje — 37000 natų, 15000 gramofono plokštelių ir kitų spaudinių.

Viešojoje bibliotekoje įregistruota 20257 skaitytojai, kurie atsilankė 248901 kartą ir kuriems išduota 1168160 spaudinių. Suorganizuota 505 žodiniai ir vaizdiniai renginiai. Skaitytojams buvo suteikta 27 tūkstančiai bibliografinių informacijų. Spaudai paruošta plati bib-

liografija apie Kauną. Parengta rodyklė apie J. Grušą.

1971 metais B. Sruogos filialas atšventė penkerių metų jubiliejų. Per tą laikotarpį filialo muziejus ir biblioteka daug nuveikė, aptarnaudama vietos gyventojus ir populiariindama rašytojo kūrybą. Apskritai, visa Viešosios bibliotekos veikla vaikų literatūros skyriaus vedėjos P. Misevičienės asmenyje buvo įvertinta N. K. Krupskajos medaliu.

Į zonos bibliotekas išvykta 400 dienų. Masinių bibliotekų darbuotojams suorganizuota 2 seminarai, įvyko diskotekų veiklos apžiūra. Bibliotekininkams perskaityta 45 pranešimai. Bibliografijos ir kituose skyriuose stažavosi kaimo bibliotekininkai, studentai.

Bibliotekoje dirbo 146 darbuotojai, iš jų 85 bibliotekininkai.

Antrajame pusmetyje pradėjo veikti lituanistinės literatūros ir periodikos skyriai. Iš viso bibliotekoje buvo trylika skyrių ir vienas filialas.

Išskirtas sklypas Zaliakalnyje, pradėdami projektuoti nauji bibliotekos rūmai 3 milijonų spaudinių fondai.

*J. Baltušis*

### **Panevėžio viešoji biblioteka**

1969 m. liepos mėn. 1 d. Lietuvos TSR Kultūros ministro įsakymu Panevėžio miesto valstybinės masinės bibliotekos Nr. 1 bazėje įkurta Panevėžio Viešoji biblioteka.

1969 m. gruodžio mėn. bibliotekos kraštotyrisinis fondas papildytas panevėžiečio mokytojo-kalbininko L. Kuodžio surinktomis retomis knygomis apie lietuvių kalbą ir literatūrą.

Lietuvos TSR Kultūros Ministro 1959 m. lapkričio mėn. 5 d. įsakymu Nr. 402 Viešosios bibliotekos bazėje nuo 1970 m. sausio mėn. 1 d. įvykdyta Panevėžio miesto valstybinių masinių bibliotekų centralizacija. Viešoji biblioteka su jos filialais perduota miesto DZDT vykdomajam komitetui.

1970 m. lapkričio mėn. K. Dičkienė, D. Galinauskaitė ir St. Mikeliūnienė, vadovaujant „Valstybinių masinių bibliotekų tinklo centralizacijos“ visasąjunginės probleminės komisijos narei drg. V. Urbonienei, buvo išvykusios į Volgogrado srities Kamyšino miestą susipažinti su centralizuotos sistemos bibliotekų darbu.

1971 m. balandžio mėn. 4—21 d. d. knygų tvarkymo ir komplektavimo skyriaus vedėja D. Galinauskaitė dalyvavo Maskvoje respublikinių vaikų bibliotekų knygų tvarkymo ir komplektavimo skyrių vedėjų kursuose.

Gegužės mėn. 19 d. įvyko visų žinybų bibliotekų darbuotojų seminaras, kuriame dalyvavo VVU Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros vedėjas doc. L. Vladimirovas ir skaitė pranešimą „Pasaulio bibliotekininkystės atsiekimai ir problemos“.

Birželio mėn. 21—25 d. d. bibliotekos direktoriaus pavaduotojas L. Jonušas dalyvavo Rostove prie Dono centralizuotos bibliotekų sistemos atstovų seminare-pasitarime.

Birželio ir liepos mėn. bibliotekos direktorė K. Dičkienė ir informacijos-bibliografijos skyriaus vedėja St. Mikeliūnienė buvo išvykusios į specializuotą turistinę kelionę po Vokietijos demokratinę respubliką.

*K. Dičkienė*